

Viromltk 20.2.2024 § 15 liite

ASIA Maa-aineslain 4 §:n mukainen soran ja hiekan ottamislupa Mäntylän sora-alueelle Hamulan kylässä tilalle Mäntylä 749-402-27-3

HAKIJA Janne Halonen Y-tunnus: 1194051-6
Niementie 60
71890 Hamula

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Hakemus ja ottamissuunnitelma (Karmikon Oy, 9.11.2023) koskevat soran ja hiekan ottamista Janne Halosen omistamalta tilalta Mäntylä 749-402-27-3. Maa-aineslupaa haetaan soran ja hiekan ottamistoimintaan 15 vuodeksi 2,52 hehtaarin ottoalueelta 285 000 m³tr kokonaisottomäärälle keskimääräisen vuotuisen ottomäärän ollessa 19 000 m³tr.

Mäntylän sora-alue sijaitsee Siilinjärven kunnassa Hamulan kylässä Maaningantien (kt 77) eteläpuolella Siilinjärven taajamasta noin kuusi kilometriä länteen. Ottoalueelle liikennöidään Koivusaarentien kautta. Ottamisalue liittyy laajaan Hamulan maa-ainesalueeseen, missä on ollut maa-aineksen ottoa vuosikymmenien ajan. Mäntylän sora-alue yhdistyy itä-/kaakkosreunalta Harjun sekä sen kautta Hiekkalan ja Alapellon ottoalueisiin. Alueella on voimassa oleva maa-aineslupa, jolle suunnitellaan laajennusta länsi-/lounaissauntaan sekä pohjatason laskemista samaan tasoon viereisen Harjun ottoalueen kanssa.

Ottoalue sijoittuu I-luokan, vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle Harjamäki-Käärmelahti (0847651). Maanpinnan korkeus ottoalueella vaihtelee nykytilanteessa noin välillä +124...146 m. Alin suunniteltu ottotaso on +112,8 m (N2000). Ottamisen päätyttyä alue metsitetään. Toiminnanharjoittaja hakee maa-aineslain 21 §:n nojalla lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Maa-aineslain (MAL, 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa. MAL 1.1 §:n mukaan lakia sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen. MAL 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Toiminta sijoittuu alueelle, jolle Siilinjärven viranomaislautakunta on myöntänyt 18.3.2014 (§ 15) maa-aineslupan 2013-10. Lupa 2013-10 Siilinjärven viranomaislautakunta on myöntänyt 19.1.2016 (§ 3) muutoksen lupanumerolla 2015-2. Luvat ovat voimassa 22.4.2024 asti. Siilinjärven viranomaislautakunta on lisäksi myöntänyt 18.12.2018 (§ 54) Janne Haloselle maa-aineslupan 2018-4, joka sijaitsee tiloilla Harju 749-402-1-103 ja Mäntylä 749-402-27-3. Lupa on voimassa 20.12.2033 asti.

KAAVOITUSTILANNE

Alueella on voimassa 3.7.2008 vahvistettu Kuopion seudun maakuntakaava, 7.12.2011 vahvistettu Pohjois-Savon maakuntakaava, 15.1.2014 vahvistettu Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava, 1.6.2016 vahvistettu Pohjois-Savon kunnan maakuntakaava ja 1.2.2019 voimaan kuulutettu Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 tarkistamisen 1. vaihe. Maakuntakaavoissa ottoalueelle on osoitettu maa-aineisten ottoalueen (EO) kaavamerkintä. Ottamisalue on osa Patakukkula-Repomäki harjujaksoa, joka on maakuntakaavassa osoitettu pääosin MY merkinnällä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Alue sijoittuu Harjamäki-Käärmelahti pohjavesialueelle pv 13.651. Suunnitellun maa-ainesten ottoalueen eteläpuolella on viivamerkintä ulkoilureitistä.

Alueella on voimassa Siilinjärven kunnanvaltuuston 16.12.2013 hyväksymä oikeusvaikutteinen Siilinjärvi-Maaninka harjualueen yleiskaava. Yleiskaavassa hake-
muksen mukainen ottoalue sijoittuu osittain maa-ainesten ottoalueelle (EO-1/MU) ja osittain maa-ainesten ottoon soveltuvalla alueella (EO-2/MU).

EO-1/MU alueen kaavamääräyksen mukaan "Ottotoiminnan lakattua alueen jälkihoidossa tulee erityisesti ottaa huomioon aluekokonaisuuden maisemallisten arvojen ja luonnon monimuotoisuuden palauttaminen sekä pohjavesien suojeleminen. Oton päätyttyä alueella noudatetaan MU-alueen kaavamääräyksiä (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaustarvetta). Alueelle kohdistuvissa uusissa maa-ainesluvuissa määrätään pohjavesien yhteistarkkailuun osallistumisesta." EO-2/MU alueen kaavamääräyksenä on edellisessä sanotun lisäksi vaatimus, että "Maa-ainesten ottamisen tulee perustua maa-aineslain mukaiseen ottamissuunnitelmaan ja maa-aineslupa-
an, jossa määrätään myös alueen suunnitelmallisesta jälkihoidosta sekä pohjavesien yhteistarkkailuohjelmaan liittymisestä. Ennen uuden alueen ottotoimintaa samaan toimintaan liittyvät lakanneet ottoalueet tulee jälkihoitaa. Harjunsuojeluohjelmaan sisältyvän alueen osalta maa-ainesten ottomahdollisuudet tarkentuvat maa-aineslain mukaisessa menettelyssä."

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen ja naapureiden kuuleminen

Hakemus on tullut vireille 17.11.2023. Hakemus annettiin tiedoksi kuuluttamalla, ja kuulutus sekä hakemusasiakirjat olivat nähtävillä Siilinjärven kunnan internet-sivuilla 30.11.2023-8.1.2024. Hakemusta koskeva ilmoitus julkaistiin Uutis-Jou-
nessa 30.11.2023.

Hakija on toimittanut selvityksen naapureiden kuulemisesta (MAL 13 §). Naapureilla ei ollut huomautettavaa toimenpiteen johdosta. Siilinjärven viranomaislautakunta pyysi hakemuksesta lausunnon Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Lausunnot

Pohjois-Savon ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue on hakemuksen johdosta lausunut (29.1.2024) seuraavaa:

"Alueen maankäytön suunnittelutilanne sekä suojelulliset arvot

Toiminta-alue sijoittuu Harjamäki-Käärmelahden 1E-luokan pohjavesialueelle. Siilinjärvi-Maaninka harjualueen yleiskaavassa toiminta-alue sijoittuu EO-1/MU ja EO-2/MU-alueille. Toiminta-alue ei sijoitu asemakaava-alueelle.

Vesilain mukaisen luvan tarve

Maa-aineslain (555/1981) 3.1 §:n 4 kohdan mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

ELY-keskus toteaa lupahakemukseen tutustuttuaan näkemyksensä, että maa-ainesluvassa on tässä tapauksessa mahdollista määrätä riittävät pohjaveden suojeluun ja tarkkailuun kohdistuvat määräykset, joilla pohjavesialueen veden laadun ja antoisuuden vaarantuminen voidaan estää. Näin ollen ELY-keskus ei näe vesilain mukaista lupaa tarpeellisena.

Lupa-aika

Maa-aineslain (555/1981, MAL) 10.1 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi. Lupa voidaan MAL 10.2 §:n mukaan erityisistä syistä kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Lupa voidaan tällöinkin myöntää enintään 15 vuodeksi tai kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi.

MAL 10.2 §:n mukaan lainkohdassa tarkoitettuna erityisenä syynä luvan voimassaolon pidentämiselle voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle. Vaikka jokin alue olisi maakunta- tai yleiskaavassa osoitettu maa-ainesten ottamiseen, tämä ei kuitenkaan vielä yksistään tarkoita, että maa-aineslupa voitaisiin myöntää yli kymmenen vuoden määräajaksi. Toisaalta maa-aineslupa voidaan tapauskohtaisesti myöntää myös alle kymmeneksi vuodeksi.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pidemmän lupa-ajan myöntämistä harkittaessa tulisi ottaa huomioon myös maa-aineslain 3 §:n 4 momentti, jossa säädetään ottamispaikan sijoittamisesta ja ainesten ottamisen järjestämisestä siten, että toiminnasta aiheutuvat haitalliset vaikutukset luontoon, maisemaan, asutukselle ja ympäristölle jäävät mahdollisimman vähäiseksi.

Tärkeillä tai muilla vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla myös maa-ainesten otossa korostuvat pohjavesien suojeluun liittyvät näkökohdat. Luvan voimassaolon pidentämiseen yli kymmeneen vuoteen tulee tällaisilla alueilla ympäristöoikeudessa vakiintunut varovaisuusperiaatekin huomioon ottaen suhtautua lähtökohtaisesti pidättyvästi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-aineslupa ei tässä tapauksessa ole suositeltavaa myöntää yli kymmeneksi vuodeksi.

Pohjavedensuojelu

Maa-ainesten ottaminen pohjavesialueella edellyttää, että alueella toteutetaan pohjaveden pinnankorkeuden ja laadun tarkkailua toiminnan mahdollisten vaikutusten takia. Toiminta-alueella toiminnan pohjavesivaikutuksia on tarkkailtu aiemmin Harjamäki-Käärmelahden pohjavesialueen yhteistarkkailun yhteydessä. ELY-keskus katsoo, että pohjavesitarkkailua tulee jatkaa vähintään niin, että pohjaveden pinnan ja laadun tarkkailuvelvoite määrätään alueen itä- ja länsipuolen lähimpiin havaintoputkiin sekä tilan Mänty kallioporakaivoon.

Toimintaan tarvittavista laitteistosta ja kalustoista mahdollisesti aiheutuvat vuodot maaperään ja pohjaveteen on estettävä jo ennalta asianmukaisilla suojauksilla ja muilla varotoimenpiteillä.

Tukitoiminta-alueen maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Mikäli alueella säilytetään öljytuotteita, on säiliöiden oltava kaksoisvaipallisia tai ne on sijoitettava niiden tilavuutta vastaavaan katoksella varustettuun suoja-altaaseen. Polttonesteiden jakelulaitteistossa on oltava järjestelmä ylitäytön estämiseksi. Edellä mainitut toiminnat tulee sijoittaa suojatulle tukitoiminta-alueelle.

Myös väliaikainen työkoneiden paikoitus on järjestettävä suojatulle tukitoiminta-alueelle. Mikäli alueella käytetään motorisoituja seuloja, tulee myös niiden alla oleva maaperä suojata suojarakenteilla öljy- ja polttoainevahinkojen varalta.

Jälkihoitotoimenpiteenä on alueelle muodostettava kasvukerros kasvillisuudelle. Mikäli alueelle tuodaan muualta maa-ainesta maisemointia varten, on tutkimuksen varmistettava, että maa-aines ei sisällä pohjavedelle haitallisia aineita. Kasvillisuus tulee palauttaa alueelle siementämällä ja istuttamalla. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että jälkihoitotoimenpiteiden toteuttaminen heti toiminnan sen salissa on erittäin tärkeää. Kokonaisuudessaan jälkihoitotoimenpiteet on tehtävä ennen lupa-ajan loppumista.

Pohjois-Savon ELY-keskus korostaa, että toiminnanharjoittaja on aina vastuussa pohjavedelle aiheuttamastaan vahingosta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kannanotto

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että ottotoimintaa voidaan toteuttaa alueella hakemuksen mukaisesti, mikäli edellä mainitut sekä liitteenä olevat asiat otetaan lupamääräyksissä ja toiminnassa huomioon.”

Muistutukset ja mielipiteet

Lupahakemuksesta ei jätetty määräaikaan mennessä yhtään muistutusta tai mielipidettä.

Hakijan vastine

Hakijalle varattiin tilaisuus vastineen antamiseen lausuntojen johdosta. Hakijan vastineessa (4.2.2024) on vastattu ELY-keskuksen lausunnossa esitettyihin asioihin seuraavaa:

" Pysyn edelleen hakemuksen mukaisessa 15 vuoden toiminta-ajassa, luvan myöntämiselle 15 vuodeksi ei ole nähdäkseni esteitä, joten hakemuksesta ei ole syytä poiketa siltä osin.

Seulonta-kalusto on tela-alustainen ja sitä siirretään ottamisen edetessä sitä mukaa kuin ottopenkka siirtyy. Öljysuojauksen tekeminen seulan alle levitettävällä muovilla tai pressukankaalla, mikä tulee huomioida lupaehdoissa."

TARKASTUKSET JA NEUVOTTELUT

Maa-aineslupahakemuksen käsittelyyn liittyen ei tehty tarkastuksia eikä pidetty neuvotteluja.

ASIAN RATKAISU

Siilinjärven viranomaislautakunta myöntää Janne Haloselle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan hiekan ja soran ottamiseen Siilinjärven kunnassa Hamulan kylässä sijaitsevalla tilalla Mäntylä 749-402-27-3 hakemuksen, ottamissuunnitelman ja alla olevien lupamääräysten mukaisesti.

Tämä maa-aineslupapäätös korvaa lainvoimaiseksi tullessaan Siilinjärven kunnan viranomaislautakunnan 18.12.2018 (§ 54) myöntämän maa-ainesluvan 2018-4 tilalle Mäntylä 749-402-27-3 sijoittuvan luiskan osalta. Lupa jää voimaan tilalle Harju 749-402-1-103. Luvan 2018-4 mukaiset lupamääräykset tai vakuus eivät muutu.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Viranomaislautakunta myöntää Janne Haloselle luvan aloittaa tämän lupapäätöksen mukainen toiminta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jos hakija asettaa 21 810 € suuruisen hyväksyttävän vakuuden. Valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Lupamääräykset

Ottamisalueen rajaus, kaivausten syvyys, etenemissuunta

1. Alin sallittu ottamistaso on +112,8 m (N2000) kuitenkin siten, että ylimmän pohjavedenpinnan ja alimman ottotason väliin jää suojakerros, jonka paksuus on vähintään 4 metriä. Vastaava suojakerros kalliopinnan päällä on oltava vähintään 2 metriä, mikäli kohdassa ei tavata pohjavettä. Havaitut kalliopinnat on kartoitettava ja ilmoitettava tiedot vuosittain valvontaviranomaiselle.
2. Ottamisalueen tulee kokonaisuudessaan sijaita yleiskaavan EO-alueella. Ottoalueen ympärillä, hakijan kiinteistöllä, oleva luonnontilainen puusto tulee säilyttää suojapuustona ottotoiminnan ajan. Luvan saajan on merkittävä ottamissuunnitelman mukaiset aluerajaukset (ottoalue) maastoon korkeuskiintopisteiden ennen ottamisen aloittamista.

3. Luvanhaltijan on pyydettävä aloituskatselmusta hyvissä ajoin. Aloituskatselmuks pidetään maastoon merkitsemisen jälkeen ennen puuston kaatamista. Vakuus on toimitettava kuntaan ennen aloituskatselmusta.
4. Ottamisen eteneminen toteutetaan 9.11.2023 päivätyn ottamissuunnitelman mukaisesti pois lukien luiskakaltevuudet, jotka on tehtävä 1:3 tai loivempaan kaltevuuteen viimeistään alueen maisemoinnin yhteydessä.
5. Itä-/kaakkoisrajalla ottaminen voidaan toteuttaa ottosuunnitelman mukaisesti rajaan saakka, jolloin maa-ainesalueet yhdistyvät.

Ottamisen järjestelyt

6. Ulkopuolisten kulku alueelle on estettävä portilla tai puomilla, joka on pidettävä lukittuna toiminta-aikojen ulkopuolella. Luvanhaltijan on asianmukaisin varoituskyltein, lippusiimoin ja pintamaavallein huolehdittava, ettei ottoaluetta voi lähestyä tahattomasti kaivualueen yläpuolelta.
7. Ottamisessa syntyvät jyrkänteet on suojattava aitaamalla. Ottamisalue on aidattava kiinteällä aidalla ja putoamisvaarasta varoittavilla kylteillä, kun otto-rintauksen korkeus ylittää 5 m. Ottamista ei saa toteuttaa 15 metriä korkeampana rintauksena ilman erikseen esitettäviä turvallisuustoimenpiteitä.
8. Luvanhaltija on velvollinen huolehtimaan, ettei ottamistoiminnasta aiheudu vaaraa eikä kohtuutonta haittaa ulkopuolisille. Haitallinen pölyäminen on estettävä tarvittaessa kastelemalla kulkutiet ja käsiteltävä maa-aines. Kasteluun saa käyttää vain puhdasta vettä. Kulkureittien pintamateriaali on valittava siten, että maa-ainesta ei kulkeudu haitallisessa määrin ottamisalueen ulkopuolelle.
9. Maa-ainesten seulonta on sallittu arkisin klo 7.00–22.00. Maa-ainesten ottamistoiminta sekä kuormaus ja kuljetus ovat sallittuja arkisin klo 6.00–22.00 ja tarvittaessa lauantaisin klo 8.00–17.00.

Pohjaveden suojeleminen

10. Luvanhaltijan on liityttävä Harjamäki-Käärmelahti pohjavesialueen yhteistarkkailuohjelmaan siten, että pohjaveden korkeutta ja laatua tarkkaillaan tilan Mänty talousvesikaivosta sekä alueen itä- ja länsipuolen lähimmistä havaintoputkista. Pohjaveden pinnankorkeutta on tarkkailtava kaksi kertaa vuodessa. Pohjaveden laatu näyte on otettava ennen toiminnan aloittamista, säännöllisesti toiminnan aikana sekä toiminnan loputtua. Yhteistarkkailusuunnitelmassa voidaan määrittää tarkemmin näytteenottovälit ja analyysivalikoima.
11. Mikäli alueella säilytetään polttoaineita, alueelle on rakennettava tukitoiminta-alue, joka on varustettava vettä heikosti läpäisevällä pinnoitteella tai suojakalvolla. Tukitoiminta-alueen rakenteen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja aina ennen uuden toimintajakson aloittamista. Nestemäisten polttoaineiden, voiteluaineiden ja muiden pohjavedelle vaaraa aiheuttavien aineiden varastointialueet sekä kuljetus- ja maansiirtokaluston paikoitus, aggregaatti ja polttonesteiden jakelupaikka on sijoitettava tukitoiminta-alueelle.
12. Alueella säilytettävien öljytuotteiden säiliöiden on oltava kaksoisvaipallisia tai ne on sijoitettava niiden tilavuutta vastaavaan katoksella varustettuun suoja-altaaseen. Polttonesteiden jakelulaitteistossa on oltava järjestelmä ylitäytön estämiseksi. Suurin yhtä aikaa alueella oleva poltto- ja voiteluainemäärä saa olla enintään 3000 l.
13. Moottoroitu seulavaunu sekä sen tankkausalueen maaperä on suojattava vastaavasti reunoilta korotetulla suojakalvolla, joka täytetään hienojakoisella

maa-aineksella. Tankkauspaikat tulee rakentaa siten, että ne ovat selvästi maastossa havaittavissa myös talviaikaan. Tankkauspaikan rakenteiden kunto on tarkastettava säännöllisesti ja aina ennen uuden toimintajakson aloittamista. Paikalle tulee varata riittävästi imeytysainetta ja muuta torjuntakalustoa öljyvahingon ensitorjuntaan. Tukitoiminta-alueen ja tankkauspaikan rakentamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ennakolta.

14. Laitteiden ja ajoneuvojen huoltotyöt on tehtävä pohjavesialueen ulkopuolella. Mikäli huoltoa joudutaan poikkeuksellisesti tekemään pohjavesialueella, on huoltoalueelle varattava riittävä määrä imeytysmattoja tai vastaavia alustoja, joilla vuotojen pääsy maaperään voidaan estää.
15. Öljyvahingon sattuessa alueella tulee ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin öljyisen maan poistamiseksi. Asiasta on myös ilmoitettava välittömästi pelastusviranomaiselle, Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Pohjois-Savon ELY-keskukselle.
16. Toiminta-alueella työskentelevien tulee noudattaa vahinkotapausten varalle laadittua valmiussuunnitelmaa.

Toiminnan lopettaminen

17. Ottamisen päätyttyä on rakennetut suojaukset purettava ja muovikalvot poistettava. Tiivistyneet tiepohjat ja varastokasojen pohjat on möyhittävä ja pehennettävä. Ottamisalue on muotoiltava pyöristämällä rinteiden ylä- ja alaosat sekä loiventamalla jyrkät luiskat. Luiskat on muotoiltava siten, ettei niihin aiheudu eroosiota.
18. Alueen jälkihoito toteutetaan seuraavasti: pohjatasoon ja luiskiin levitetään noin 20–30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5–10 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekka voidaan ottaa kaivualueelta tai tarvittaessa tuoda muualta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan. Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi.
19. Ottamisalue metsitetään siementämällä ja istuttamalla alueelle taimet yleisten metsänviljelyohjeiden mukaisesti.
20. Maa-ainesten oton edistyessä jo otettu alue tulee välittömästi siistiä ja maisemoida sopivina kokonaisuuksina suunnitelman mukaan ympäristöön sopivaksi. Jo maisemoidun alueen käyttöä tulee välttää mm. varastointiin ja liikennöintiin. Maisemointi ja jälkihoito istutuksineen tulee suorittaa otetuilta alueilta kokonaisuudessaan ennen luvan päättymistä.
21. Luvanhaltijan on pyydettävä loppukatselmusta luvan voimassa ollessa, kun jälkihoitotyöt istutuksineen on tehty. Vakuus voidaan vapauttaa, kun kaikki luvan velvoitteet on loppukatselmuksessa todettu täytetyiksi. Vakuuden määrää voidaan hakemuksesta tarkistaa kesken lupakautta, jos jälkihoito toteutetaan vaiheittain.

Valvonnan kannalta toimitettavat tiedot

22. Luvanhaltijan tulee vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoittaa ELY-keskuksen ylläpitämään tietojärjestelmään otetun aineksen määrä ja laatu.

Luvan voimassaolo

Toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Lupa on voimassa hakemuksen mukaisesti 15 vuotta.

Maksut

1.1.2020 voimaan tulleen Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoiminnan lupia ja valvontaa koskevan taksan 2 §:n mukaisesti peritään hakemuksen käsitteilystä ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta maksu seuraavasti: 350 € suunnitelmaa kohti sekä 0,01 € haettua kiintokuutiometriä kohti, yhteensä 3 200 € sekä tiedottamisesta ja naapureiden kuulemisesta aiheutuneet kulut erillisen laskun mukaisesti. Toiminnan valvonnasta peritään maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukainen vuotuinen valvontamaksu. Ensimmäinen valvontamaksu peritään ennen aloituskatselmuksen pitämistä tai vanhan ottoalueen ollessa kyseessä kyseisenä vuonna, jolloin aloituskatselmus pidetään.

Vakuudet

Ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä on luvanhakijan asetettava Siilinjärven kunnan maa-ainestaksan mukaan määräytyvä vakuus 21 810 €. Vakuus on laskettu ottoalueen sekä maisemoitavien alueiden pinta-alan (yhteensä 2,52 ha) ja kokonaisottomäärän mukaan. Vakuuden on oltava voimassa 12 kk luvan päätymisen jälkeen. Vakuus palautetaan, kun jälkihoitotoimet on loppukatselmuksessa hyväksytty. (MAL 12 §)

Mikäli hakija aloittaa toiminnan muutoksenhausta huolimatta, on edellä mainitun lisäksi asetettava ennen toiminnan aloittamista Siilinjärven viranomaislautakunnan hyväksi vakuus, jonka suuruus on 21 810 €. Vakuus palautetaan lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi siltä osin, kuin sitä ei tarvita aloitusluvan turvin aiheutettujen vahinkojen korvaamiseen.

Vakuudet on toimitettava kuntaan ennen aloituskatselmusta.

Luvan viim. voimassaolopäivä	20.2.2039
Otettava kokonaismäärä	285 000 m ³
Arvioitu vuotuinen otto	19 000 m ³
Ottamisaika	15 vuotta
Ottoalueen p-a	2,52 ha
Koordinaattijärjestelmä	ETRS-TM35FIN
P-Koordinaatti	6994646
I-Koordinaatti	528287

PERUSTELUT

Lupahakemus ja ottamissuunnitelma:
Luvan hakemisesta, lupahakemuksesta ja ottamissuunnitelmasta on säädetty MAL:n 5 §:ssä sekä maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (MAA, 926/2005) 1 ja 2 §:ssä. Lupahakemus ja ottamissuunnitelma vastaavat

niille asetettuja vaatimuksia. Lupahakemuksessa (15.11.2023), ottamissuunnitelmassa (9.11.2023) ja vastineessa (4.2.2024) on esitetty riittävät selvitykset toiminnasta lupapäätöksen tekemistä varten. (MAL 5 §, MAA 1 § ja 2 §)

Luvan myöntämisen edellytykset:

MAL 6.1 §: *Lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.*

Maa-ainesluvan myöntämisen edellytykset on ratkaistu aiemmin voimassa olleen maa-ainesluvan lupaprosessin yhteydessä laajennusaluetta lukuun ottamatta. Ottamissuunnitelma sisältää kuvauksen aiotusta toimenpiteestä, alueen järjestelyistä, alueen maisemoinnista, suunnitelmakartat ja leikkauspiirustukset alueesta sekä sanallisen suunnitelman jälkihoitotoimenpiteistä. Ottamistoimintaa koskevia vaatimuksia on täsmennetty lupamääräyksillä 1–9 ja jälkihoitoa koskevia vaatimuksia lupamääräyksillä 17–21.

MAL 3.1 § (463/1997): *Tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:*

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;*
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;*
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai*
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.*

Koska kyseessä on jo toiminnassa ollut alue, on sen maisemakuva pysyvästi muuttunut. Alueella on tehty luontoselvitys yleiskaavan laatimisvaiheessa (Harju-alueen täydentävä luontoselvitys, Pöyry 2013). Suunnitelma-alueelle ei sijoitu tunnettuja erikoisia luonnonesiintymiä, eikä sillä ole merkittäviä kauneusarvoja. Ottamisalue sijoittuu kokonaisuudessaan Harjamäki-Käärmelahti pohjavesialueelle. Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon mukaan hakemuksen mukaiselle toiminnalle ei ole tarpeen hakea vesilain mukaista lupaa. Pohjaveden suojelemiseksi on annettu lupamääräykset 10–16 Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti. Yhteistarkkailuohjelmaan liittymisestä on annettu lupamääräys 10. Kun toiminta järjestetään lupamääräysten mukaisesti, ei siitä aiheudu huomattavia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Toimittaessa lupamääräysten mukaisesti toiminta ei vaaranna pohjavesialueen veden laatua tai antoisuutta. Näin ollen ottaminen ei ole ristiriidassa 3.1 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

MAL 3.2 § (134/1999): *Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.*

Alueella on voimassa Siilinjärven kunnanvaltuuston 16.12.2013 hyväksymä oikeusvaikutteinen Siilinjärvi-Maaninka harjualueen yleiskaava. Yleiskaavassa hakemuksen mukainen ottamisalue sijoittuu osittain maa-ainesten ottoalueelle (EO-1/MU) ja osittain maa-ainesten ottoon soveltuvalla alueella (EO-2/MU).

Ottamisalue on kaavassa varattu maa-ainesten ottoon. Suunniteltu ottotoiminta ei sijoitu harjujensuojeluohjelma-alueelle. Luvanhakijalla on myönnetty 21.3.2014 maa-aineslupa (2013-10), jota on muutettu 21.1.2016 (2015-2). Luvat ovat voimassa 22.4.2024 asti. Lupahakemuksen mukainen 2,52 ha ottoalue on pääosin nykyisellä ottoalueella, 1,05 ha laajennusalue on alueen länsi-/lounaispuolella. Mäntylän sora-alueen toimintaa jatketaan samassa ottotasossa Harjun ottoalueelle myönnetyn maa-ainesluvan 2018-4 mukaisesti. Harjun ottoalue yhdistyy viereisten Hiekkalan ja Alapellon ottoalueiden kanssa. Ottotasosta ja oton etenemisestä on annettu lupamääräykset 1, 2, 4 ja 5. Jälkihoitoa koskevilla määräyksillä 17–21 varmistetaan suunnitelmallinen jälkihoito. Ottamisen loputtua alue muotoillaan ja metsitetään, mikä mahdollistaa alueen käyttämisen kaavassa varattuun tarkoitukseen.

MAL 3.3 § (495/2000): *Maa-aineksia ei saa ilman erityistä syytä ottaa meren tai vesistön rantavyöhykkeellä, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.*

Ottoalue ei sijaitse rantavyöhykkeellä.

MAL 3.4 §: *Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohutuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.*

Alue on jo pitkään ollut ottotoiminnan kohteena, joten nyt aiottu ottaminen ei muuta maisemakuvaa. Ottamisen etenemistä koskevilla määräyksillä (lupamääräykset 4–5) varmistetaan, että esiintymää hyödynnetään säästeliäästi. Asutukselle ja ympäristöön aiheutuvan häiriön välttämiseksi on annettu lupamääräykset 6–9.

MAL 1.2 § (16/2023): *Ainesten ottamisessa on tämän lain lisäksi noudatettava, mitä muualla laissa säädetään. Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava luonnonsuojelulakia (9/2023).*

Ottaminen ei ole ristiriidassa LSL 1 §:n tavoitteiden kanssa. Ottamisalueella ei ole tiedossa rauhoitettuja kasvilajeja, luonnonsuojelulain 64 §:n nojalla suojeltuja luontotyyppisiä, 77 §:n nojalla suojeltavia lajien esiintymispaikkoja tai 78 §:ssä tarkoitettujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. (MAL 1 §, 3 § ja 6 §, LSL 1 §, 64 §, 77–78 §)

Luvan myöntämisen edellytysten täyttymiseksi annetut määräykset:

Luvassa on annettu määräyksiä hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi seuraavasti:

- Ottamisalueen rajauksesta, kaivausten ja leikkausten syvyydestä ja muodosta sekä ottamistoiminnan etenemissuunnasta on annettu lupamääräykset 1–5.
- Alueen suojaamisesta ja siistimisestä toiminnan aikana ja sen jälkeen on annettu lupamääräykset 6, 7 ja 17–20.
- Puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista toiminnan aikana ja sen jälkeen on annettu lupamääräykset 2, 19 ja 20.

4. Toimintaan liittyvistä laitteista ja liikenteen järjestämisestä erityisesti pohjaveden suojelemiseksi on annettu lupamääräykset 11–16.
5. Lupamääräykset 20–21 ja luvan voimassaoloaika osoittavat, missä ajassa toiminta alueella ja kaikki jälkihoitotoimenpiteet on saatava päätökseen.
6. Muista hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä on annettu lupamääräykset 2, 8, 9 ja 16.

Annetuilla lupamääräyksillä on tarkennettu lupanhakijan jo ottamissuunnitelmasaan esittämiä suunnitelmia, jonka lisäksi lupamääräyksillä on muutettu ottamissuunnitelmassa esitetty luiskakaltevuus (lupamääräys 4), lauantain toiminta-aika klo 8 alkavaksi (lupamääräys 9) sekä vaadittu tukitoiminta-alue, mikäli alueella säilytetään polttoaineita (lupamääräykset 11–13). Lupanhakija on esittänyt ottamissuunnitelmassa luiskakaltevuudeksi 1:2,5–3 koko ottoalueelle ja toiminta-ajaksi tarvittaessa klo 7–17 lauantaina. Kyseiset lupamääräykset eivät aiheuta luvan saajalle hankkeen laajuuteen ja hänen saamaansa hyötyyn nähden kohtuutonta vahinkoa tai haittaa. Luiskakaltevuuden muuttaminen 1:3 tai loivemmaksi ei vaikuta merkittävästi kokonaisottomäärään. Lupamääräyksellä taataan luiskien yhdistyminen luonnollisesti viereisen tilan ottoalueeseen sekä kaava-alueen oton jälkeinen käyttö MU-alueena (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaustarvetta). Luiskakaltevuus 1:3 on vakiintuneen ohjauskäytännön mukainen ja jyrkempi luiskakaltevuus voidaan hyväksyä vain erityisistä syistä. Ottamissuunnitelmassa ei ole esitetty sellaisia erityisiä syitä, joiden takia jyrkempi luiskakaltevuus tulisi hyväksyä. Ottoalue sijaitsee laajalla Hamulan soranottoalueella, johon on myönnetty useita maa-ainesten ottolupia. Yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan luiskakaltevuudet tulisi olla 1:3 tai loivempia, kuten muissa aiemmin myönnetyissä maa-ainesten ottoluvissa. Lauantain toiminta-ajan rajaaminen klo 8 alkavaksi turvaa häiriöttömän aamuajan läheiselle asutukselle. Lupamääräys on lisäksi sovitettu yhteen tilalle Harju myönnetyn maa-aineslupan 2018-4 lupamääräykseen. Mikäli alueella säilytetään polttoaineita, huolellisesti rakennettu tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa siten, ettei sitä tarvitse ottotoiminnan edetessä purkaa, siirtää tai rakentaa uudelleen. Tukitoiminta-alueen rakenteilla saadaan pohjaveden pilaantumisriski minimoitua.
(MAL 3.1 §, 11 §, 16.2 § HL 6 §)

Kuulemisessa annetun lausunnon ja hakijan vastineen huomioon ottaminen:

Pohjois-Savon ELY-keskuksen, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunto on otettu huomioon pohjaveden suojelemiseksi annetuissa lupamääräyksissä 10–16 sekä jälkihoitoa koskevista lupamääräyksistä 17–21. Pohjaveden tarkkailuohjelman laatimisesta ei ole annettu määräystä, koska luvan haltija on veloitettu liittymään yhteistarkkailuun (lupamääräys 10). Pohjaveden pinnantasosta saattaa kalliiovaihteluiden takia vaihdella paikallisesti, mikä on huomioitu lupamääräyksessä 1. Lupapäätöksessä ei ole annettu määräystä tukitoiminta-alueen sijoittamisesta pohjavesialueen ulkopuolelle tai lähemmäs pohjavesialueen reuna-alueita, koska toiminta-alue sijaitsee kokonaisuudessaan keskeisellä osalla pohjavesialuetta. Tukitoiminta-alueen haitallisten pohjavesivaikutusten ehkäisemisestä on annettu lupamääräykset 11–12. Pohjois-Savon ELY-keskus on suositellut luvan voimassaoloajaksi 10 vuotta, koska toiminta sijoittuu pohjavesialueelle. MAL:n 10.2 §:n (468/2005) mukaan erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi. Erityisenä syynä voidaan pitää sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mu-

kaisessa voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle. Mäntylän sora-alue yhdistyy Harjun ottoalueeseen sekä sen kautta Hiekkalan ja Alapellon ottoalueisiin. Viidentoista vuoden voimassaoloaika mahdollistaa alueen yhtenäisen toteutuksen lupamääräysten 5 ja 17 mukaisesti sekä alueen käytön kaavan mukaiseen virkistyskäyttöön ottotoiminnan jälkeen. Pohjavesien suojeluun liittyen alueella on kattava pohjavesien yhteistarkkailu, jonka tulosten perusteella maa-ainesten ottotoimintaan voidaan puuttua lupamääräyksiä muuttamalla tai luvan peruuttamisella myös lupakauden aikana. (MAL 10 §, 11 §, 16 §)

Hakija on esittänyt 4.2.2024 päivätyssä vastineessa seuraavaa: *"Öljysuojauksen tekeminen seulan alle levitettävällä muovilla tai pressukankaalla, mikä tulee huomioida lupaehdoissa"*. Lupamääräyksen 13 mukaan moottoroitu seulavaunu sekä sen tankkausalueen maaperä on suojattava vastaavasti reunoilta korotetulla suojakalvolla, joka täytetään hienojakoisella maa-aineksella. Maa-ainesta on käytettävä suojaamaan muovia sekä pitämään sen paikallaan toiminnan aikana. Suojakalvona tulee käyttää tarkoitukseen soveltuvaa, riittävän vahvaa muovia tai muuta vastaavaa materiaalia.

Luvan voimassaolo ja vakuudet:

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Hakija on hakenut lupaa maa-ainesten ottoon 15 vuodeksi. MAL:n 10.2 §:n (468/2005) mukaan erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi. Eriytyisenä syynä voidaan pitää sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.

MAL 12 §:n mukaan lupaviranomainen voi määrätä, että ennen ainesten ottamista hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus lupaehdoissa määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta. Vakuuden asettamisessa noudatetaan 1.1.2020 voimaan tullutta Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoiminnan lupia ja valvontaa koskevaa taksaa. Vakuuksista on määrätty taksan 5 §:ssä. Vakuuden suuruus määräytyy taksan kohdan 5.1 mukaan seuraavasti: kaivutyö 3000 €/ha sekä lisäksi otettavan maa-ainemäärän mukaan 0,05 €/k-m³, yhteensä 21 810 €.

Luvanhakija on myös hakenut lupaa MAL 21 §:n nojalla aloittaa ottaminen ennen kuin lupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. MAL 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Koska ottaminen sijoittuu kaavassa maa-ainesten ottoon soveltuvalle alueelle ja alueella on jo ennestään maa-ainesten ottoa maa-ainesten ottoa, ei toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta valitusajan kuluttua umpeen aiheudu sellaisia MAL 3 §:ssä tarkoitettuja tai muita vahinkoja, jotka tekisivät muutoksenhaun hyödyttömäksi. Näin ollen aloituslupa voidaan myöntää vakuutta vastaan. Valitusviranomainen voi estää päätöksen täytäntöönpanon.

Toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta on Siilinjärven maa-ainestaksan kohdan 5.3 mukaan luvanhaltijan asetettava taksan kohdan 5.1 mukaan määräytyvä vakuus. Vakuus määräytyy kuten edellä ja on 21 810 €.

Vuotuinen valvontamaksu määräytyy kunakin vuonna voimassa olevan taksan mukaisesti. 1.1.2020 voimaan tulleen taksan ja viranomaislautakunnan päätöksen 17.1.2017 § 5 mukaisesti valvontamaksu määräytyy lupapäätöksessä myönnetyn otettavan maa-ainesten kokonaismäärän ja luvan voimassaoloajan mukaan ja on joka vuosi samansuuruinen, ellei alentamis- tai korottamisperusteita ole tarpeen soveltaa. Mikäli näin määräytyvä valvontamaksu on taksassa määrättyä vähimmäismaksua pienempi, peritään vähimmäismaksun suuruinen valvontamaksu. Ensimmäisen valvontamaksun perimisestä on viranomaislautakunnan päätöksen 17.1.2017 § 5 mukaan määrättävä lupapäätöksessä ja tätä seuraavat valvontamaksut peritään vuosittain lokakuun loppuun mennessä.
(MAL 10 §, 12 § ja 21 §, Siilinjärven kunnan maa-ainestaksa 5 §)

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Hallintolaki (434/2003) 6 §, 62 §
Luonnonsuojelulaki (LSL 9/2023) 1 §, 64 §, 68–70 §, 74–78 §
Maa-aineslaki (MAL 555/1981) 1 §, 3-7 §, 10-14 §, 16 §, 19-21 §, 23 §
Laki eräistä naapuruussuhteista (NaapL 26/1920) 17 §, 18 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (MAA 926/2005) 1-4 §, 6-9 §
Valtioneuvoston asetus 190/2013 kaivannaisjätteistä 4–7 §, 14 §, 16 §
Vesilaki (587/2011) 3 §
Siilinjärven kunnan maa-ainesten ottamistoimintaa ja valvontaa koskeva taksa (19.11.2019) 2-5 §

JAKELU Hakija
Pohjois-Savon ELY-keskus
Siilinjärven kunta
Pohjois-Savon pelastuslaitos